

FINANCIËLE GEVOLGEN VOGELPEST VOOR VERMEERDERINGSBEDRIJVEN*Peter van Horne en Herman van Welie*

De vermeerderingssector in de vleeskuikensector wordt bijzonder zwaar getroffen door de maatregelen die genomen zijn ter bestrijding van de vogelpest. De schade is voornamelijk veroorzaakt door het inlegverbod op broedeieren. Deze konden hierdoor niet geleverd worden aan de kuikenbroederijen.

Financieel resultaat

De opbrengsten en kosten voor vermeerderingsbedrijven in 2001 en 2002 zijn weergegeven in tabel 1. Deze cijfers zijn verzameld door accountantsbureau ABAB. Het resultaat in 2001 bedroeg 14,55 euro per m². Voor een gemiddeld bedrijf met 2.578 m² is dit 37.500 euro. De cijfers voor 2002 laten een ongunstiger beeld zien. Het resultaat was in dit jaar met -14,16 euro per m² negatief, wat tot een verlies van 36.500 euro per bedrijf uitliep.

<i>Tabel 1 Financieel resultaat vermeerderingssector in 2001 en 2002 (per m² hokoppervlakte)</i>		
	2001	2002
Nettohokoppervlakte (m ²)	2578	2578
Hokcapaciteit (dieren)	19.000	19.000
Broedeiprijs (eurocent)	16,48	15,74
<i>Resultaat per m²:</i>		
Opbrengsten	131,37	118,73
Directe kosten	77,07	91,07
Saldo	54,30	27,66
Bedrijfskosten	32,34	34,84
Bedrijfsresultaat	21,96	-7,18
Rentelasten (netto)	7,41	6,98
<i>Resultaat</i>	<i>14,55</i>	<i>-14,16</i>
<i>Berekening marge vanuit resultaat:</i>		
Afschrijvingen	17,44	21,30
<i>Cash flow</i> (Resultaat + afschrijvingen)	<i>31,99</i>	<i>7,14</i>
Aflossingen	8,89	8,27
Vervangingsinvesteringen	5,00	5,00
Gezinsuitgaven	8,90	8,02
<i>Marge</i>	<i>9,20</i>	<i>-14,15</i>
<i>Financiering schade (laag):</i>		
Rentelasten (1 ^e jaar)	1,30	1,30
Aflossing (10 jaar)	2,60	2,60
<i>Marge (na lage schade)</i>	<i>5,30</i>	<i>-18,05</i>
<i>Financiering schade (hoog):</i>		
Rentelasten (1 ^e jaar)	2,20	2,20
Aflossing (10 jaar)	4,41	4,41
<i>Marge (na hoge schade)</i>	<i>2,59</i>	<i>-20,76</i>
Bron: ABAB, gebaseerd op voorlopige resultaten.		

Schade vogelpest

Door de vogelpest hebben veel vermeerderingsbedrijven voor een langere periode de broedeieren moeten verkopen aan de eiproduktenindustrie. Hierdoor werd de opbrengstprijs per stuk verlaagd van 15,5 cent naar 3 cent. Bij een productie van 4,8 broedeieren per hen per week is dit een verlies van 60 cent per hen-plaats per week. Voor een bedrijf met 19.000 hennen liep de schade dus op tot 11.400 euro per week. In de volgende berekeningen zijn twee schadeniveaus verder uitgewerkt. Een deel van de bedrijven heeft gedurende 17 weken (1 maart t/m 20 juni) bovenstaande opbrengstenderving (hoog schadeniveau). Het ander deel van de bedrijven heeft, door uiteenlopende redenen, gedurende een kortere periode schade. Deze is

verondersteld op 8,5 week (laag schadeniveau). De totale schade is dan respectievelijk 193.800 euro en 96.900 euro.

Noodfonds

Indien verondersteld wordt dat vermeerderingsbedrijven een beroep kunnen doen op het Noodfonds dan kunnen ze een bijdrage krijgen van minimaal 4.500 euro tot maximaal 100.000 euro. Een vermeerderingsbedrijf komt pas in aanmerking voor een bijdrage uit het Noodfonds als er een liquiditeitstekort is. Is er geen tekort, dan dient de ondernemer de schade zelf te financieren. Als de schade groter is dan het tekort aan liquide middelen, dan is de bijdrage uit het Noodfonds maximaal de omvang van het liquiditeitstekort. Het restant kan door een lening in het kader van het Besluit bijstandsverlening zelfstandige (Bbz) gefinancierd worden. In het bovengenoemde voorbeeld is bij de hoge schade (17 weken) uitgegaan van een vergoeding van 80.000 euro en bij de lage schade van een vergoeding van 30.000 euro door het Noodfonds. Bij het hoge schadeniveau loopt de resterende schade dus op tot 44 euro per m² $((198.800 - 80.000) / 2.578 \text{ m}^2)$ en bij het lage schadeniveau tot 26 euro per m² $((96.900 - 30.000) / 2.578 \text{ m}^2)$. Voor de resterende schade is een rente van 5% berekend en een aflossingstermijn van 10 jaar. De resultaten zijn weergegeven in tabel 1.

De marge is voor een bank een essentieel kengetal om in te kunnen schatten of een bedrijf toekomst heeft en dus of het verantwoord is om te financieren. Een bedrijf van een omvang zoals aangegeven in tabel 1 dient minimaal een marge te hebben van 6 à 7 euro per m² staloppervlakte (informatie Rabobank). Duidelijk is dat op basis van de resultaten in 2002 in alle situaties de marge te klein is. Maar ook bij redelijke resultaten, zoals in het jaar 2001, zal de marge na de schade door de vogelpest te laag worden voor verantwoorde financiering door een bank. Door de lage marge is er geen ruimte om normale risico's op te vangen. Vooral voor vermeerderingsbedrijven is er een aantal risico's waarmee ook onder normale omstandigheden altijd rekening gehouden moet worden. Voorbeelden hiervan zijn een lager technisch resultaat (lage eiproductie), lage broedeiprijzen (mede als gevolg van de lage prijzen voor vleeskuikens), maar vooral voor dierziektebestrijding (ruiming in het kader van salmonella bestrijding).

Deze berekeningen gelden voor een gemiddelde situatie. Een deel van de bedrijven heeft hogere lasten voor rente. Dit zijn vooral de grotere, moderne bedrijven met jonge ondernemers. Door de vogelpestcrisis is het moeilijk om deze bedrijven te financieren, ondanks de bijdrage van het Noodfonds.